

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 8.4.2009
KOM(2009) 162 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

En bæredygtig fremtid for akvakultursektoren

Ny fremdrift til strategien for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur

{SEK(2009) 453}
{SEK(2009) 454}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

En bæredygtig fremtid for akvakultursektoren

Ny fremdrift til strategien for bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur

1. INDLEDNING

Moderne akvakultur står for en afgørende fornyelse af produktionen af fisk og andre akvatiske fødevarerprodukter og er med en gennemsnitlig vækstrate på verdensplan på 6-8 % om året den fødevarerektor, der er vokset hurtigst. Med en samlet produktion på verdensplan på næsten 52 mio. tons i 2006 er akvakultursektoren vokset med næsten en tredjedel siden årtusindskiftet, drevet af spektakulær vækst i Asien og Sydamerika. Akvakultursektoren leverer allerede næsten halvdelen af al den fisk, der spises, og den har et betydeligt vækstpotentiale¹. Hermed kan den spille en nøglerolle, når det gælder om at tilfredsstille den fremtidige efterspørgsel efter fisk. Udviklingen af akvakultursektoren bør dog ikke stå i vejen for indsatsen for at reducere overfiskeriet af vilde bestande og i sidste ende bringe dette til ophør for at opnå bæredygtig udnyttelse af havene. Akvakultur frembyder således enorme muligheder, men også store udfordringer, navnlig med hensyn til produktionens miljømæssige bæredygtighed og produkternes sikkerhed og kvalitet.

I nogle af EU's kyst- og indlandsområder er akvakultur en vigtig økonomisk aktivitet. Sektoren omfatter opdræt af ferskvands- og saltvandsfinnefisk og skaldyr i forskellige opdrætssystemer, f.eks. lukkede eller åbne systemer, intensive eller ekstensive, på land, i søer og damme med vandtilførsel fra floder eller grundvand, i nærheden af kysten eller offshore. Flere af EU's politikker har betydning for akvakulturen, og strukturpolitikken, der understøtter den fælles fiskeripolitik, har bidraget betydeligt til udviklingen af denne industri i Europa. Fra at være en ikke-industriel sektor af beskedent omfang er akvakultur blevet en højteknologisk industri med fuldt ud integrerede virksomheder. I 2006 tegnede akvakultursektoren i EU-27 sig for en produktion på ca. 1,3 mio. tons fisk, skaldyr og krebsdyr, hvilket repræsenterede en omsætning på 3 mia. EUR og omkring 65 000 jobs. Det nuværende forbrug i EU er på ca. 12 mio. tons.

EU's strategi for en bæredygtig udvikling af europæisk akvakultur², der blev vedtaget i 2002, indeholder politiske retningslinjer for udvikling af akvakultursektoren. I de syv år, der er gået siden da, er der gjort betydelige fremskridt, både når det gælder akvakultursektorens miljømæssige bæredygtighed og spørgsmålet om produkternes kvalitet og sikkerhed³. I samme periode er den samlede akvakulturproduktion i EU stagneret, hvilket er i stærk kontrast til den høje vækstrate i resten af verden.

¹ FAO: The state of world aquaculture 2008 (data excluding aquatic plants) (Akvakultursektoren i 2008, omfatter ingen oplysninger om vandplanter).

² Se Kommissionens meddelelse "En strategi for bæredygtig udvikling af Europæisk akvakultur", KOM(2002) 511.

³ I 2007 gjorde Kommissionen status over fremskridtene i sektoren og lancerede en omfattende offentlig høring og indledte drøftelser med de berørte parter om perspektiverne for europæisk akvakulturindustri: Se http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/governance/consultations/consultation_100507_en.htm og http://ec.europa.eu/fisheries/meetings_events/events/archives/events_2007/conference_151107_en.htm

I lyset af den hastige teknologiske udvikling og de vedvarende økonomiske og miljømæssige udfordringer er det på tide at gøre status over europæisk akvakulturs stærke og svage sider. Denne meddelelse har til formål at udpege årsagerne til sektorens stagnation og foreslå løsningsforslag, der skal sikre, at EU fortsat spiller en nøglerolle i denne strategiske sektor. Det er hensigten at bygge videre på den strategi for akvakultur, der blev lanceret i 2002, og på den integrerede EU-havpolitikks nye impulser for marine aktiviteter.

2. EN FREMTIDSVISION FOR EUROPÆISK AKVAKULTUR

2.1. Udfordringer og perspektiver

EU er et af verdens største markeder for akvatiske produkter, hvis efterspørgsel i stigende grad tilfredsstilles af importerede produkter. EU nyder godt af en dynamisk og avanceret forsknings- og teknologisektor og råder over avanceret udstyr og fiskefoder, velkvalificerede og veluddannede iværksættere og innovative virksomheder og et solidt regelværk til beskyttelse af miljøet og sundheden. Til trods for dette står EU's akvakultursektor over for en lang række udfordringer i form af pladsmangel, begrænsede licensmuligheder, fragmentering af industrien, begrænset adgang til startkapital eller lån til innovative risikoinvesteringer (navnlig som følge af de konstante ændringer i den økonomiske situation og handelsmønstrene), presset fra importerede varer og utilstrækkelige lægemidler og vacciner. Strenge EU-regler, navnlig på miljøbeskyttelsesområdet, sætter desuden de europæiske virksomheder i en dårligere konkurrencesituation sammenlignet med de asiatiske og sydamerikanske konkurrenter.

EU bør investere i det globale marked ved at sælge sin teknologi og knowhow og dermed bidrage til at løse spørgsmålet om bæredygtighed og sikkerhed.

Akvakulturindustrien er stadig et relativt ukendt fænomen for de offentlige myndigheder og investorerne. En af udfordringerne for sektoren er konkurrencen om plads fra et voksende samfund, der i stigende grad stiller spørgsmålstejn ved, om opdrætsaktiviteterne er miljømæssigt bæredygtige.

2.2. Europæisk akvakulturs fremtid

Ifølge De Forenede Nationers Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO) vil den globale efterspørgsel efter fisk og skaldyr fortsat stige. Denne efterspørgsel vil ikke udelukkende kunne tilfredsstilles gennem fiskeri efter vildtlevende bestande. Selv hvis de vilde bestande genoprettes til et niveau, hvor der kan drives maksimalt bæredygtigt fiskeri, vil den hastigt stigende efterspørgsel skulle tilfredsstilles med hjælp fra akvakultursektoren. EU er nødt til at tage fat på disse udfordringer og forberede sig på den stigende forbrugerefterspørgsel.

EU's akvakulturindustri bør indstille sig på at spille en ledende rolle, når det gælder bæredygtig udvikling. Der bør træffes de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at vores akvakulturindustri kan føre an i den "blå revolution", uanset om det drejer sig om selve produktionen af fødevarer og teknologi og innovation, eller om det drejer sig om fastsættelse af normer og certificeringsprocesser både inden for EU og på internationalt plan. Denne meddelelse tager derfor sigte på at bidrage til at tilvejebringe vilkårene for en succesrig og bæredygtig akvakulturindustri, der kan konkurrere fuldt ud på markedet. Akvakulturindustrien burde kunne dække hele forsyningskæden, både når det gælder værdifulde og innovative

produkter, der opfylder forbrugernes behov i EU og i resten af verden, og når det gælder fremstilling af kvalitetsudstyr til akvakulturvirksomheder.

Produktionen af akvakulturprodukter og fremstillingen af udstyr til akvakulturproduktion bør støttes af den mest avancerede forskning og teknologi. Det er vigtigt, at EU opretholder sin førende stilling inden for forskning og teknologi, således at akvakultursektorens konkurrenceevne forbedres ved at sektoren tilskyndes til løbende at udvikle og anvende ny teknologi og innovative forvaltningsmetoder. Forskning på højt plan og avanceret teknologi skal også bidrage til at gøre akvakulturindustrien miljømæssigt bæredygtig. Dette ville give EU's akvakulturvirksomheder og den industri, der fremstiller den nødvendige teknologi, mulighed for at investere i tredjelande.

Med favorable markedsvilkår vil industrien kunne bidrage til at forsyne forbrugerne med sunde og sikre akvatiske produkter og samtidig medvirke til at gøre EU mindre afhængig af import. EU-producenterne bør markedsføre deres produkter som højværdiprodukter med den begrundelse, at de er miljømæssigt bæredygtige og opfylder strenge sundhedsnormer og sporbarhedsregler, og de bør videreudvikle markedet både i EU og i tredjelande. I denne forbindelse kan frivillige mærknings- og certificeringsordninger, der er i overensstemmelse med WTO-reglerne, højne forbrugernes tillid og forbedre afsætningsmulighederne for akvakulturprodukter, der opfylder strenge kvalitetsnormer.

Akvakulturindustrien skal med hjælp fra avanceret forskning og teknologi bliver en bæredygtig industri. Miljømæssig bæredygtighed er et uomgængeligt krav, og forbrugerne vil i stigende grad være sikre på, at akvakulturprodukterne produceres og transporteres under overholdelse af strenge miljønormer. Sådanne strenge normer vil efterhånden bidrage til at forbedre akvakulturindustriens image og lette markedsadgangen.

Nogle af de hindringer, der ligger i vejen for udviklingen af Europas akvakulturindustri, har direkte udspring i politikker og foranstaltninger, der gennemføres på nationalt eller regionalt plan. Hvis visionen for akvakultursektoren skal kunne realiseres, skal de offentlige myndigheder derfor fastlægge en hensigtsmæssig retlig ramme og bidrage til at fjerne flaskehalse i den nationale lovgivning. Denne ramme skal være forudsigelig, konsekvent og omkostningseffektiv, for at akvakulturindustrien kan udnytte sit fulde potentiale.

Denne strategi kan derfor kun realiseres, hvis dens visioner og mål støttes fuldt ud af alle parter, og hvis de offentlige myndigheder støtter den og gennemfører den på nationalt og regionalt plan.

3. STYRKELSE AF EUROPÆISK AKVAKULTURS KONKURRENCEEVNE

For at realisere denne vision for europæisk akvakultur bør EU fremme en konkurrencedygtig og diversificeret industri (indbefattet de virksomheder, der fremstiller udstyr og teknologi), der med støtte fra avanceret forskning og teknologi igennem hele forsyningskæden opfylder forbrugernes behov på en bæredygtig måde. I forbindelse med reformen af den fælles fiskeripolitik og dens fremtidige finansielle ramme vil det også blive undersøgt, hvilke elementer der skal prioriteres for at opnå bæredygtig udvikling i akvakultursektoren. Kommissionen vil i denne forbindelse navnlig overveje at indføre særlige finansieringsmuligheder for foranstaltninger, der går ud over den nationale dimension.

3.1. Forskning og teknologisk udvikling

EU har bidraget generøst til forskning og teknologisk udvikling inden for akvakultur. Under det sjette forskningsrammeprogram blev der afsat 98 mio. EUR til forskningsprojekter i akvakultur, hvoraf 32 mio. EUR var øremærket til SMV. Det er af afgørende betydning at fortsætte og øge denne støtte.

Bæredygtig udvikling af akvakultursektoren bør understøttes af forskning på højt plan og innovation. Førende virksomheder har for nylig lanceret et initiativ, der tager sigte på at oprette en teknologi- og innovationsplatform for europæisk akvakultur (European Aquaculture Technology and Innovation Platform (EATIP)), som skal sætte sektoren i stand til at opretholde sin førende stilling på verdensmarkedet, fastlægge strategiske visioner og udstikke prioriteringer for forskning og teknologisk udvikling. Ny teknologi i opdrætssystemerne har vist sig at kunne bidrage effektivt til at reducere miljøpåvirkningerne fra akvakulturproduktionen.

Det er meget vigtigt fortsat at støtte avanceret forskning og teknologisk udvikling inden for akvakultur, tilskynde til private initiativer på dette område og udvide sektorens finansieringsmuligheder. Offentligt finansieret forskning kan virke som en løftestang for privat forskning og udvikling og bør koncentrerer om prioriteringer, der ikke kan finansieres af SMV alene, eller højrisikoinvesteringer. Der bør i denne forbindelse skabes synergi med andre maritime aktiviteter, som f.eks. offshore akvakultur.

Kommissionen har til hensigt at:

- fortsætte forsknings- og udviklingsindsatsen på akvakulturområdet og afsætte tilstrækkelige EU-budgetmidler til akvakulturprojekter med henblik på at udvikle videnbasen for bæredygtig og konkurrencedygtig akvakulturpraksis. Kommissionen vil også undersøge, om de eksisterende instrumenter kan anvendes mere effektivt på EU-niveau. Medlemsstaterne og akvakulturindustrien opfordres samtidig til inden for rammerne af det europæiske forskningsrum at øge deres investeringer i akvakulturforskning.
- optimere og udvikle vigtig forskningsinfrastruktur, udvide forskningsnetværkene og fremme deres integration i en bredere videnskabelig sammenhæng med henblik på inden for rammerne af den nye havpolitik og dennes strategiske forskningsdagsorden⁴ at tackle de globale udfordringer, som f.eks. klimatilpasning
- opfordre medlemsstaterne til at erkende betydningen af at have en omfattende og traditionel akvakultursektor og at overveje mulighederne for at udvide produktionen på de eksisterende brug.

Desuden kan tilstrækkelig forsikring, der dækker både bestands- og/eller teknologirelaterede risici, spille en væsentlig rolle som støtte for udviklingen af akvakulturindustrien, navnlig i forbindelse med innovative projekter, hvor konsekvenserne af tab er betydelige. Kommissionen vil derfor undersøge konsekvenserne af projekterne og overveje, om de gældende retningslinjer for gennemgangen af statsstøtte til fiskeri og akvakultur bør revideres.

⁴ Meddelelse fra Kommissionen: En europæisk strategi for havforskning og maritim forskning - KOM(2008) 534.

3.2. Akvakultursektoren som ligeværdig konkurrent

Den stigende konkurrence om plads er en væsentlig hindring for udviklingen og endda opretholdelsen af alle former for akvakultur langs kysten såvel som ferskvandsfiskeopdræt.

Valget af produktionslokalitet er af afgørende betydning, og fysisk planlægning spiller en nøglerolle, når det gælder om at tilvejebringe retningslinjer og pålidelige oplysninger, som giver sikkerhed for investorerne, hindrer konflikter og skaber synergieffekt mellem aktiviteter og miljø med bæredygtig udvikling som det overordnede mål.

Kommissionen har til hensigt at:

- fortsætte sin indsats for at fremme udviklingen af maritim fysisk planlægning og integreret kystforvaltning som fastlagt i rammerne for EU's nye havpolitik⁵
- opfordre alle medlemsstaterne til at indføre systemer for fysisk planlægning af kyst- og havområder, som fuldt ud tager hensyn til den strategiske betydning af akvakultur. I denne forbindelse vil Kommissionen som led i forberedelserne af den næste reform af den fælles fiskeripolitik undersøge muligheden for at styrke sammenhængen mellem EU's finansieringsinstrumenter og se på spørgsmålet om de maritime aktiviteter, herunder akvakultursektorens pladskrav
- opfordre medlemsstaterne til at sikre, at der i forbindelse med fysisk planlægning tages fuldt ud hensyn til ferskvandsakvakulturens behov og værdier.

3.3. Tilfredsstillelse af efterspørgslen

EU's akvakultursektor bør være i stand til at tilfredsstille forbrugernes efterspørgsel, tilpasse sig skiftende markedsbehov og begå sig på lige fod i samarbejdet med de øvrige aktører i afsætningskæden⁶. Kommissionen vil i forbindelse med den kommende reform i 2009 af markedspolitikken for fiskevarer og akvakulturprodukter:

- vurdere akvakultursektorens behov, navnlig med hensyn til producentorganisationer, de interne brancheforbindelser, forbrugeroplysninger og markedsinstrumenter, som f.eks. mærkning af akvatiske fødevarer
- videreføre sit samarbejde med medlemsstaterne, Europa-Parlamentet og de berørte parter med henblik på at udarbejde og fremme anvendelsen af normer (navnlig vedrørende økologisk akvakultur og miljømærkningsordninger)
- videreføre sit internationale samarbejde om mærknings- og certificeringsordninger, navnlig med FAO.

⁵ KOM(2007) 575 og KOM(2008) 791: Køreplan for maritim fysisk planlægning: Opstilling af fælles principper i EU.

⁶ "Konsensus"-projektet er et godt eksempel på, hvordan dialogen mellem parterne i afsætningskæden kan forbedres.

3.4. Den internationale dimension

En innovativ industri giver også de virksomheder, der fremstiller udstyr og fiskefoder og dyresundhedsindustrien mulighed for at udvide deres aktiviteter og eksportere deres knowhow til andre dele af verden.

I denne forbindelse vil Kommissionen:

- overveje, om det er muligt som led i den fælles fiskeripolitik udadtil at skabe et grundlag for at fremme udviklingen af akvakultur i tredjelande og udvide forretningsmulighederne for EU's akvakulturvirksomheder
- som led i den nye handlingsplan om dyresundhed udvikle en eksportstrategi på EU-niveau, som skal styrke EU's rolle, når det gælder forhandling af eksportbetingelser vedrørende spørgsmål om dyresundhed
- fortsat slå til lyd for behovet for bæredygtig udvikling af akvakultursektoren på internationalt plan med henblik på at gøre den nuværende praksis mere bæredygtig og opnå lige vilkår for sektoren på globalt plan.

4. BETINGELSERNE FOR BÆREDYGTIG UDVIKLING AF AKVAKULTURSEKTOREN

EU skal sørge for, at udviklingen af europæisk akvakultur er forenelig med et højt miljøbeskyttelsesniveau. Samtidig skal akvatiske fødevarer, der fremstilles i eller importeres til EU, opfylde strenge normer for forbrugerbeskyttelse og fødevarer sikkerhed. EU bør også stræbe efter at nå et højt beskyttelsesniveau, når det gælder vanddyrs sundhed og velfærd.

4.1. Forenelighed mellem akvakultur og miljøet

4.1.1. Et miljøvenligt akvakulturerhverv

EU går stærkt ind for et højt miljøbeskyttelsesniveau, og EU-lovgivningen er baseret på forsigtighedsprincippet. Der findes allerede teknologi til rensning af vand, således at affaldsstoffer og forurenende stoffer fjernes, og det forudses, at der i de kommende år vil blive udviklet ny teknologi, der kan reducere udledningerne yderligere. Det er desuden af største betydning at overholde EU's vandkvalitetslovgivning for at sikre den vandkvalitet, der er et krav for at kunne producere sikre kvalitetsprodukter.

Kommissionen har til hensigt:

- inden for rammerne af sine politikker og foranstaltninger at sætte fokus på betydningen af bæredygtig udvikling af akvakultursektoren
- fortsat at overvåge udviklingen i antallet af dyr, der slipper ud fra akvakulturbrug, og om nødvendigt at vurdere, om det er hensigtsmæssigt at træffe foranstaltninger på EU-niveau.

4.1.2. Gunstige betingelser for akvakultur

Produktion af akvakulturprodukter kræver vand af bedste kvalitet for at sikre vanddyrenes sundhed og for at kunne producere sikre kvalitetsprodukter.

De første vandområdeplaner, som medlemsstaterne har udarbejdet i henhold til vandrammedirektivet⁷, skal mindst opretholde det beskyttelsesniveau for skaldyropdrætsområder, der er fastlagt i direktivet om kvalitetskrav for skaldyrvande⁸. Kommissionen er desuden af den opfattelse, at samme beskyttelsesniveau skal opretholdes i forbindelse med den første revision af vandområdeplanerne i 2015, og at nye områder, der udpeges til produktion af skaldyr, bør være beskyttede områder i henhold til vandrammedirektivet. Der vil således gælde samme regler for gamle og nye skaldyropdrætsområder.

I denne forbindelse vil Kommissionen:

- sikre, at medlemsstaterne i de vandområdeplaner, der skal udarbejdes efter vandrammedirektivet, fastsætter et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau for områder, hvor der opdrættes skaldyr
- sørge for bedre oplysninger til de offentlige myndigheder og industrien for at sikre korrekt gennemførelse af vandrammedirektivet og havstrategirammedirektivet⁹ og udarbejde retningslinjer for anvendelsen af vandrammedirektivet i skaldyrsområder.
- vurdere, om der er behov for at supplere EU's vandbeskyttelsesregler, eftersom direktivet om kvalitetskrav for skaldyrvande ophæves.

4.2. En højtydende akvakulturindustri

Gode opdrætsbetingelser, sundhed og tilstrækkeligt foder, der opfylder de opdrættede vanddyrs fysiologiske behov, er afgørende for optimal vækst og produktion. Sikring af de opdrættede fisks velfærd bidrager også til at forbedre akvakulturindustriens image.

4.2.1. Dyresundhed

I 2006 blev EU-retsfor skrifterne om vanddyrs sundhed og om forebyggelse og bekæmpelse af visse sygdomme hos vanddyr revideret. Kommissionen vil sørge for, at direktiv 2006/88/EF gennemføres fuldt ud, og vil desuden sikre, at der i den nye dyresundhedsstrategi og dens gennemførelsesplan tages fuldt ud hensyn til vanddyrs sundhedsbehov¹⁰. I denne forbindelse vil Kommissionen:

- senest i 2011 evaluere og eventuelt revidere listen over vigtige vandyrssygdomme¹¹
- i 2009 revidere de gældende bestemmelser vedrørende de supplerende garantier, der på medlemsstatsniveau kræves for nogle sygdomme, for at sikre, at disse foranstaltninger ikke udgør ubegrundede hindringer, dog under opretholdelse af et højt dyresundhedsbeskyttelsesniveau
- vurdere, hvilke finansieringsinstrumenter der kan anvendes til at støtte foranstaltninger vedrørende vanddyrs sundhed (navnlig med hensyn til at fremme anvendelsen af

⁷ Direktiv 2000/60/EF

⁸ Direktiv 2006/113/EF

⁹ Direktiv 2008/56/EF

¹⁰ KOM(2008) 545.

¹¹ Kommissionen har i denne forbindelse allerede fjernet forårsviræmi hos karper fra listen over sygdomme, der er omfattet af direktiv 2006/88/EF.

biosikkerhedsforanstaltninger på brugene og uddannelsestiltag). Denne vurdering vil blive indarbejdet i reformen af den fælles fiskeripolitik og den dertil hørende finansieringsramme.

4.2.2. Dyrevelfærd

Dyrevelfærd er et fællesanliggende for forbrugerne, de politiske beslutningstagere og producenterne. Foruden den etiske dimension spiller dyrevelfærd også en afgørende rolle for forbrugernes valg.

Den videnskabelige videnbase om velfærd hos fisk er ikke slet så omfattende som for landlevende dyr. Kommissionen vil derfor i tråd med handlingsplanen for dyrebeskyttelse og dyrevelfærd¹²:

- indhente artsspecifik rådgivning om fiskevelfærd og i internationale fora (navnlig Verdensorganisationen for Dyresundhed) fremme behovet for en artsspecifik tilgang
- inden for de kommende to år igangsætte en evaluering af velfærd hos fisk i akvakultur med henblik på at undersøge, om der eventuelt skal træffes lovgivningsmæssige og andre foranstaltninger. Den vil desuden revidere bestemmelserne i "dyretransportforordningen"¹³, der på nuværende tidspunkt gælder for alle hvirveldyr, men som ikke er egnet til vanddyr
- fremme initiativer i akvakulturerhvervet med henblik på at sikre opdrættede fisks velfærd.

4.2.3. Behovet for veterinærlægemidler

Fiskesygdomme er både et spørgsmål om dyresundhed og dyrevelfærd. Det er derfor af afgørende betydning at tillade kontrolleret og forsigtig anvendelse af medicin til opdrættede dyr. Den begrænsede adgang til tilladte veterinærmidler til bekæmpelse af dyresygdomme er imidlertid et af de største problemer for akvakulturindustrien.

Kommissionen vil derfor:

- tilskynde medlemsstaterne og de berørte parter til at gennemføre de henstillinger, som ekspertgruppen vedrørende veterinærlægemidler fremsatte i sin rapport fra 2007¹⁴, og deltage i den foreslåede regelmæssige evaluering af situationen
- bidrage til at forbedre udvekslingen af oplysninger mellem de ansvarlige myndigheder og de forskellige aktører på området fiskesundhed, navnlig ved at afholde møder med deltagelse af eksperter og de berørte parter.

4.2.4. Bæredygtigt fremstillet fiskefoder af høj kvalitet

Let adgang til fiskefoder til rimelige priser er af afgørende betydning for udviklingen af akvakulturindustrien. De vigtigste arter, der efterspørges af de europæiske forbrugere, er kødædende arter, og deres foder består fortsat hovedsagelig af fiskemel og fiskeolie.

¹² KOM(2006) 13.

¹³ Rådets forordning (EF) nr. 1/2005 af 22. december 2004 om beskyttelse af dyr under transport og dermed forbundne aktiviteter.

¹⁴ Availability Task Force: <http://www.hma.eu/203.html>
http://www.hma.eu/uploads/media/TF_Report_Availability_Vet_Medicines.pdf

Akvakulturindustriens afhængighed af fiskemel og fiskeolie som hovedbestanddele i fiskefoderet giver årsag til bekymring, ikke blot hvad angår sektorens økonomiske, men også miljømæssige bæredygtighed. På den ene side kan produktionen af fiskemel og fiskeolie næppe holde trit med den stigende efterspørgsel, hvilket presser priserne i vejret. På den anden side kan anvendelsen af fiskemel og fiskeolie fra industrielt fiskeri stille spørgsmålstejn ved sektorens bæredygtighed og skade dens image. Ved overvejelsen af egnede alternativer bør der samtidig tages hensyn til en række forskellige faktorer lige fra forbrugerbeskyttelse til dyrevelfærd. Ved udarbejdelsen af EU-retsfor skrifter om fiskefoder er det vigtigt at finde den rette balance mellem fordelene ved et højt forbrugerbeskyttelsesniveau og de begrænsninger, der følger heraf for industrien.

Kommissionen vil i overensstemmelse med sin politik, som foreskriver et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, bidrage til at fremme udviklingen af akvakulturindustrien ved at forbedre EU's retsfor skrifter om foder og ved at:

- sørge for bedre adgang til de nødvendige tilsætningsstoffer til fiskefoder, navnlig på grundlag af de retningslinjer for gnidningsløse godkendelsesprocedurer for fodertilsætningsstoffer, som blev vedtaget i maj 2008
- sørge for, at forslaget om en revision af forordningen om animalske biprodukter¹⁵ vedtages, således at det sikres, at vanddyr fodres med foder, der er fremstillet af vanddyr, og at der samtidig træffes foranstaltninger til at hindre, at fisk fodres med foder fremstillet af artsfæller.

4.3. Beskyttelse af forbrugernes sundhed og anerkendelse af sundhedsfordelene ved at spise akvatiske fødevarer

De ansvarlige myndigheder skal med henblik på at sikre et højt forbrugerbeskyttelsesniveau træffe forebyggende foranstaltninger og fastsætte kvalitetskrav og om nødvendigt indføre overvågning og markedsføringsforbud. Dette forudsætter en solid, videnskabeligt baseret risikoidentifikation og lige vilkår for alle. Kommissionen vil derfor:

- fortsætte sine bestræbelser på at sikre, at akvatiske fødevarerprodukter, både dem, der er fremstillet i EU, og dem, der er importeret fra tredjelande, er sikre for forbrugerne
- sørge for, at de lovgivningsmæssige værktøjer er i overensstemmelse med den seneste viden om fødevarer sikkerhed, således at spørgsmålet om fødevarer sikkerhed kan løses på den mest hensigtsmæssige måde. I denne forbindelse vil Kommissionen endnu engang i lyset af den evaluering af marine biotoksiner, som Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet (EFSA) forventes at offentliggøre i midten af 2009, tage situationen vedrørende biotoksiner op til fornyet overvejelse
- fortsat basere sine foranstaltninger på videnskabelig viden og forsigtighedsprincippet. Kommissionen vil også vurdere og tage højde for sundhedsfordelene ved at spise akvatiske fødevarer.

¹⁵ KOM(2008) 345 .

5. FORBEDRING AF SEKTORENS IMAGE OG FORVALTNING

Europæisk akvakultur bør nyde godt af bedre rammebestemmelser for sektorens forvaltning. Det er lige så vigtigt at forbedre akvakultursektorens image og skabe lige vilkår på EU-niveau, hvilket vil bidrage til at fremme bæredygtig udvikling af akvakultursektoren. Høring af de berørte parter har også en vigtig funktion, når det gælder om at øge kendskabet til akvakulturerhvervet. De nationale myndigheder spiller imidlertid en nøglerolle, når det gælder om at øve indflydelse på akvakultursektorens udvikling på deres område.

5.1. Bedre gennemførelse af EU-lovgivningen

Hvis medlemsstaterne gennemfører EU-lovgivningen korrekt, vil der kunne skabes lige vilkår for de økonomiske aktører i spørgsmål, der vedrører udvikling af akvakulturindustrien.

Kommissionen vil bidrage til opfyldelsen af dette mål og har derfor til hensigt at:

- udarbejde retningslinjer og tilrettelægge specifikke workshops for de berørte parter og de nationale myndigheder for at fremme kendskabet til og forbedre gennemførelsen af de vigtigste miljøpolitiske instrumenter. I denne forbindelse vil det blive prioriteret at udarbejde retningslinjer for samspillet mellem akvakulturaktiviteter og Natura 2000.
- sikre, at medlemsstaterne gennemfører EU-lovgivningen om dyresundhed og forbrugerbeskyttelse korrekt, idet der om nødvendigt udarbejdes supplerende retningslinjer. Kommissionen vil fortsat foretage kontrol på stedet og systemrevision og sikre, at tredjelande opfylder krav, der mindst svarer til kravene i EU-lovgivningen. Kommissionen vil navnlig fokusere på, at der testes for marine biotoksiner i skaldyr på korrekt vis, og at det nye direktiv om sundhed og bekæmpelse af sygdomme hos vanddyr gennemføres korrekt i alle medlemsstaterne.

5.2. Reduktion af den administrative byrde

Det er af afgørende betydning, især for små og mellemstore virksomheder, at reducere den administrative byrde.

Kommissionen vil derfor:

- fortsætte den igangværende forenkling af lovgivningen og reduktion af den administrative byrde på EU-niveau
- opfordre medlemsstaterne til at træffe foranstaltninger, der skaber et bedre erhvervsklima og reducerer den administrative byrde, der har udspring i nationale bestemmelser, navnlig ved at forenkle tilladelsesprocedurerne for akvakulturvirksomheder.

5.3. Inddragelse af de berørte parter og fyldestgørende oplysninger til offentligheden

Bedre regulering og forvaltning, som Kommissionen lægger særlig vægt på, kan realiseres ved hjælp af bred høring af de berørte parter. Akvakulturindustrien og de offentlige myndigheder bør sørge for mere gennemskuelige oplysninger, som kan forbedre industriens image.

Kommissionen vil i dette øjemed:

- undersøge, hvordan akvakulturindustriens profil kan højnes, og hvilke muligheder der er for at styrke den rolle, som repræsentanterne for industrien spiller
- skabe et forum for dialog mellem Europæisk Akvakulturs Teknologi- og Innovationsplatform (European Aquaculture Technology and Innovation Platform), Kommissionen og lederne af medlemsstaternes forskningsprogram med henblik på at lette planlægningen af forskningsaktiviteter på EU-niveau og medlemsstatsniveau.
- opfordre medlemsstaterne til at støtte akvakultursektorens egne informationstiltag ved navnlig at anvende de muligheder, der findes i Den Europæiske Fiskerifond.

5.4. Tilstrækkelig overvågning af akvakultursektoren

De offentlige politikker skal bygge på pålidelige indikatorer. EU's officielle statistikker om akvakultur var indtil for nylig meget begrænsede. I denne forbindelse vil Kommissionen:

- overvåge de fremskridt og den udvikling, der sker i sektoren, navnlig ved hjælp af den nye statistikforordning¹⁶ og rammebestemmelser for indsamling af oplysninger
- deltage aktivt på internationalt plan (navnlig inden for rammerne af FAO) med henblik på at udarbejde og indsamle globale og harmoniserede indikatorer for denne ekspanderende sektor
- udvide sit informationsgrundlag vedrørende markedspriser. Kommissionen vil træffe de nødvendige foranstaltninger for at indføre et prisovervågningssystem for fiskevarer og akvakulturprodukter, der skal gælde for hele afsætningskæden.

6. KONKLUSION

Den globale udvikling og akvakultursektorens strategiske betydning for fødevarer sikkerheden er med til at give denne sektor en lovende fremtid.

Europæisk akvakultur har udviklet sig til en moderne, dynamisk industri, der producerer sikre kvalitetsprodukter af høj kvalitet, og som samtidig har udviklet de nødvendige metoder for at kunne opnå miljømæssig bæredygtighed. Akvakulturindustrien står dog også over for en række udfordringer. Strategien i denne meddelelse bør kunne tilvejebringe de bedste vækstbetingelser for industrien, idet der tages hensyn til både muligheder og begrænsninger.

Meddelelsen tager sigte på at gøre de politiske beslutningstagere og de offentlige myndigheder mere opmærksomme på europæisk akvakulturs betydning. Den foreslåede strategi har også til formål at underbygge EU's lederskab og give de berørte parter og forvaltningerne nogle retningslinjer, således at der kan opnås større overskuelighed og sammenhæng i de politikker, der er nødvendige for at sikre europæisk akvakulturs bæredygtige udvikling. Vi bliver nødt til at vende udfordringerne til muligheder.

Hvis disse ambitioner skal kunne indfris, skal alle aktører, både private og offentlige, være villige til at gøre en indsats for Den Europæiske Union akvakultursektor.

¹⁶ Forordning (EF) nr. 762/2008.

Kommissionen opfordrer derfor Europa-Parlamentet, Rådet og alle de berørte parter til at støtte denne strategi for europæisk akvakultur og opfordrer samtidig de offentlige myndigheder og de berørte parter til på EU-niveau og på nationalt og lokalt plan at indlede et samarbejde om at realisere udviklingspotentialet for europæisk akvakultur, idet det sikres, at sektoren er miljømæssigt bæredygtig og overholder de strengeste sundhedsnormer.